

ماه رمضان - سال اول (بقره: ۱۸۵)

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ، هُدًى لِّلنَّاسِ وَ بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَ الْفُرْقَانِ، فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ، وَ مَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ، يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَ لَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ، وَ لِيُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَ لِيُتَذَكَّرُوا اللَّهُ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ.

ماه رمضان است؛ ماهی که قرآن در آن نازل شده؛ [قرآنی که همه‌ی آیاتش] هدایت‌گر مردم و در بردارنده‌ی دلایلی روشن از هدایت، و میزان تشخیص [حق از باطل] است، پس کسی که در این ماه [در وطنش] حاضر باشد، باید همه‌ی ماه را روزه بگیرد، و آن‌که بیمار یا در سفر است، [به تعداد روزه‌های از دست رفته] روزه‌های غیر [ماه رمضان] را روزه بدارد، [حکم قضای روزه بر این است که] خداوند برای شما آسانی می‌خواهد نه سختی، و برای این است که [با گرفتن روزه‌های از دست رفته]، تعداد [روزهای ماه رمضان] را کامل کنید، و خدا را به پاس آن که شما را [به حقایق] راهنمایی نموده، به عظمت و بزرگی ستایش کنید، و نیز برای این که [به سبب نعمت کم‌نظیر ماه رمضان و روزه‌ی در آن] سپاس‌گزار باشید.

حفص بن غیاث روایت می‌کند که از امام صادق علیه السلام تفسیر این آیه را پرسیدم، و عرض کردم: مگر قرآن از ابتدا تا انتها در طول بیست سال نازل نشده است؟

حضرت فرمودند: قرآن به یک‌باره در ماه رمضان به سوی بیت معمور (محلّی است در آسمان چهارم به موازات خانه‌ی کعبه) نازل شد و سپس در طول بیست سال به تدریج نازل گشت. پیامبر صلی الله علیه و آله فرموده است: صُحُفُ اِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي اَوَّلِ لَيْلَةِ رَمَضَانَ، وَ تَوْرَاتُ دُرِّ شَمِشِ رَمَضَانَ، وَ انجِيلُ دُرِّ سَبْعِينَ لَيْلَةَ رَمَضَانَ، وَ زَبُورُ دُرِّ هَجْدَمِ رَمَضَانَ، وَ قُرْآنُ دُرِّ بَيْسْتِ وَ سَوْمِ رَمَضَانَ نَازِلٌ شَدِيدٌ.^۱

سعد روایت می‌کند که من به همراه هفت نفر دیگر نزد امام باقر علیه السلام بودیم و رمضان را بر زبان آوردیم و حضرت فرمودند: نگوئید: این رمضان است یا رمضان سپری شد یا رمضان فرا رسید، چرا که رمضان، نامی از نام‌های خداوند عزّ و جلّ است، که نه فرا می‌رسد و نه سپری می‌شود و تنها چیزی که زوال‌پذیر است، فرا می‌رسد و سپری می‌شود، بلکه بگوئید: ماه رمضان، پس ماه به آن نام اضافه شده و آن نام، نام خداوند عزّ و جلّ است که آن را ذکر نمود و آن، همان ماهی است که قرآن در آن نازل شد و خداوند آن را مثل و عید قرار داد.^۲

۱. الکافی، کلینی، ج۲، ص ۶۲۸-۶۲۹.

۲. الکافی، کلینی، ج۴، ص ۶۹-۷۰.